

Vihreiden jäsenet ja kannattajat

Tarkastelussa yhteiskunnallinen asema ja suhde muihin puolueisiin

Ilkka Koiranen & Arttu Saarinen & Aki Koivula

<V1> Johdanto

Suomalaisten puolueiden väliset jakolinjat ovat tällä hetkellä kiinnostavampia kuin pitkään aikaan. Vielä vuosituhanen vaihteessa keskusteltiin aktiivisesti puolueiden samankaltaistumisesta ja sen negatiivisesta vaikutuksesta kansalaisten poliittiseen osallistumiseen. Vuonna 2016 poliittisten puolueiden samankaltaistuminen tuntuu kuitenkin kaukaiselta ajatukselta. Puolueiden välillä on suuria eroja niin arvokysymyksissä, kuten muun muassa maahanmuuttoasenteissa sekä suhtautumisessa talouspolitiikkaan.

Erot puolueiden välillä alkoivat näkyä erityisen voimakkaasti kevään 2015 eduskuntavaalien jälkeen. Julkisuudessa roihahti keskustelu niin sanotuista ”punavihreistä kuplista” eli vasemmisto- ja viherajattelun yhteenkietoutumisesta ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa. Maantieteellisesti punavihreiden kuplien ajateltiin sijaitsevan erityisesti Helsingin kantakaupungin alueilla, kuten Kalliossa ja Punavuorella. Keskustelu punavihreistä kuplista ei sinänsä ollut uutta. Maaseudulla asuvien ja kaupunkilaisten elämänvalinnat ja -arvot ovat jo pitkään muodostaneet keskeisen rintamalinjan poliittisiin järjestelmiin (Lipset & Rokkan 1967).

Kuplia voidaan hahmottaa eräänlaisina sosiaalisina verkostoina, jotka muodostuvat käytännössä ihmisten keskinäisen vuorovaikutuksen pohjalta vakiintuneista suhteista tai yhteydenpidosta. Punavihreään kuplaan on nähty kuuluvan erityisesti vihreiden ja vasemmistoliiton kannattajia, ja kuplasta etäisimpänä on ajateltu olevan erityisesti perussuomalaisia. Tässä analyysissä selvitämme, miten punavihreän kuplan toinen osa eli vihreät on rakentunut suhteessa muihin puolueisiin, kun tarkastellaan heidän jäseniään ja kannattajiaan.

Aikaisempaa tutkimusta puolueiden kannattajista ja ehdokkaista sekä heidän sosiaalisesta taustastaan on kohtalaisen paljon (esim. Helander 2003; Westinen 2015). Vastaavasti kuitenkin puolueiden jäsenistä on hyvin niukasti tutkimustietoa. Sami Borg (1998) on tehnyt

seitsemän suurimman puolueen jäsenrekistereihin pohjautuvan kyselytutkimuksen, jossa vertailtiin jäseniä esimerkiksi kuntavaaliehdokkaihin ja -valitsijoihin. Harvoihin kotimaisiin esimerkkeihin kuuluu myös Karina Jutilan (2003) väitöstutkimus, jossa hän teki kyselytutkimuksen keskustan jäsenistölle. Kansainvälisessä tutkimuksessa jäsenille kohdistetut kyselytutkimukset ovat kuitenkin yleistyneet aivan viime vuosina (esim. Botetzagias & van Schuur 2012; Gauja & Jackson 2016; Kölln & Polk 2016).

Arvioimme vihreiden suhdetta muihin puolueisiin analysoimalla puolueen jäsenten ja kannattajien sosiodemografisia profiileja, yhteiskunnallista asemaa, sosiaalisen median verkostoja sekä subjektiivisia arvioita muista puolueista. Kun tarkastelemme sekä sosiodemografisia profiileja että jäsenten arvioita muista puolueista, pystymme sijoittamaan vihreät nykyistä tarkemmin poliittiselle kentälle. Hyödynnämme analyysissa ainutlaatuista kyselytutkimusaineistoa, joka on kerätty vihreiden jäseniltä keväällä 2016. Vertaamme jäsenkyselyn tuloksia puolueen ehdokkaiden ja kansanedustajien vaalikonevastauksiin, puolueiden sosiaalisen median verkostodataan sekä väestötason mielipidekyselyyn.

<V1> Aktivistipuolueesta yleispuolueeksi?

Useimpien mielikuvissa Suomen vihreän liikkeen synty ajoitetaan vuoden 1979 Kojjärven kuivatusta vastustaneen mielenosoituksen yhteyteen. Sittenmin vihreät ovat vakiinnuttaneet paikkansa suomalaisessa puoluekentässä. Kolmikymmenvuotisen historian aikana puolue on tehnyt voimakkaasti työtä ympäristöasioiden eteen ja ympäristöasioista onkin tullut politiikan valtavirtaa, enemmän tai vähemmän vihreiden ansiosta (ks. Paastela 2002; Sohlstén 2007a). Samalla, kun ympäristöön liittyvistä teemoista on tullut valtavirran politiikkaa myös muualla länsimaissa (vrt. Abou-Chadi 2016), vihreät puolueet ovat muuttuneet kauttaaltaan yhä enemmän yleispuolueiksi (esim. Bluhdorn 2009). Suomessa puolueen kannattajat ovatkin jo pitkään samankaltaistuneet suhteessa muiden puolueiden kannattajiin (Zilliacus 2001).

Ulkomaisten sisarpuolueiden tapaan suomalainen Vihreä liitto on useissa eri yhteyksissä itse korostanut, ettei puoluetta voi asettaa poliittisesti oikealle tai vasemmalle, vaan kyseessä on uusi poliittinen vaihtoehto. Jos vanhojen puolueiden - eli erityisesti kokoomuksen, keskustan ja sosiaalidemokraattien - on nähty ajavan tiettyjen väestöryhmien intressejä (esim. Forma 1999), vihreiden osalta yhteyttä on haastavampi löytää. Suhteessa perinteisiin puolueisiin vihreät voidaan nähdä perussuomalaisten tavoin jonkinlaisena vaihtoehtopuolueena.

Kyseiset vaihtoehtopuolueet näyttäisivät tarjoavan kuitenkin hyvin erilaisia tavoitteita ja arvoja (Ylä-Anttila 2012). Vihreät on korostunut arvoliberaalina kaupunkilaisten puolueena (esim. Riukulehto 2007, 16; Westinen 2015) sekä ennen kaikkea ekologisena puolueena (Mickelsson 2007). Arvokysymyksissä vihreille vastakkaista linjaa edustavat perussuomalaiset ja kristillisdemokraatit, joiden kannattajat pitävät tärkeinä perinteisiä arvoja (Grönlund & Westinen 2012). Suomen maaseudun puolueen jälkeläisenä perussuomalaiset on perinteisesti ajanut vihreitä voimakkaammin maaseudun ja pienempien kaupunkien asukkaiden intressejä. Perussuomalaiset on myös ainoa eduskuntapuolue, joka ei ole sisällyttänyt ympäristöpoliittisia asiakohtia puolueohjelmaansa. Tämänkään osalta Suomi ei varsinaisesti eroa muista länsimaista, vaan muuallakin vihreät nähdään arvokonservatiivien vastakohtana nimenomaan ympäristöpolitiikan ja -asenteiden osalta (esim. Peifer & al. 2016).

Ulkomaisen tutkimuksen perusteella voidaan myös olettaa, että vihreät on lähempänä vasemmistoa kuin oikeistoa. Esimerkiksi Ruotsissa ja Saksassa vihreät on selkeästi hakeutunut yhteistyöhön vasemmiston kanssa (Aylott & Bolin 2015; Bluhdorn 2009). Belgiassa vihreät on sosiaalipoliittisesti omaksunut vasemman laidan näkemykset (Dandoy 2015, 328). Isossa-Britanniassa vihreiden äänestäjät ovat usein nuoria sekä aiemmin liberaaleja tai työväenpuolueita äänestäneitä (Carter 2015). Tanskassa taas sosialistinen kansanpuolue (*socialistisk folkeparti*) on monessa suhteessa nimenomaan perinteinen ympäristöpuolue. Lisäksi Tanskan parlamentissa istuu myös punavihreä allianssi -puolue (enhedslisten – de rød-grønne). (Kosiara-Pedersen & Little 2015.)

Myös suomalaisissa tutkimuksissa vihreiden kannattajat ja puolueen ehdokkaat on sijoitettu yleensä lähemmäs vasemmistoa (esim. Helander 2003). Suomen vihreät on puolueen dokumenteissa korostanut voimakkaasti eriarvoisuuden vähentämistä sekä laajaa julkista sektoria. Toisaalta vihreät ei ole usein suhtautunut yhtä kriittisesti markkinoiden rooliin kuin vasemmistopuolueet yleisesti. (Mickelsson 2004.) Tässä mielessä puolueen sosiaalipoliittista linjaa ei voida puhtaasti sijoittaa vasemmisto–oikeisto-akselille, koska puolueen linjauksista on löydettävissä myös talouspoliittisesti liberaaleja näkökulmia (esim. Raunio 2015).

Joissain maissa on pohdittu, ovatko vihreät identiteettikriisissä (vrt. Bluhdorn 2009). Jos puolue ei ole oikealla tai vasemmalla ja sen teematkin ovat pitkälti samat kuin muilla poliittisilla toimijoilla, niin kenen intressejä se oikeastaan ajaa? Tai jos puolue kerran on muiden maiden sisarpuolueiden tavoin sosiaalipoliittisesti vasemmalla, näkyykö tämä myös tarkasteltaessa sen jäsenten ja toisaalta myös kannattajien sosioekonomista asemaa?

<V1> Tutkimusaineistot

Hyödynnämme artikkelissa neljää eri aineistoa. Ensinnäkin keräämme parhaillaan kyselylomakepohjaista tietoa eri puolueiden jäsenten sosiaalisesta asemasta, asenteista ja sosiaalisista verkostoista. Vihreiden kysely on valmis. Kysely lähetettiin anonymisoidusti 2.3.2016 niille vihreiden jäsenille, jotka kuuluvat puolueen sähköpostirekisteriin. Lisäksi lähetettiin muistutussähköposti 15.3.2016. Kirjepostia ei lähetetty erikseen, koska lähes 90 prosenttia jäsenistä oli ilmoittanut puolueetoimistoon sähköpostiosoitteensa. Kysely tavoitti 6 034 jäsentä (jäseniä puolueessa 6 951). Yhteensä kyselyyn vastasi 1 653 puolueen jäsentä. Vastausprosentiksi muodostui näin ollen 27,4. Otos edustaa ikä- ja sukupuolijakaumaltaan perusjoukkoa erittäin hyvin.¹

Vertaamme jäsenten tietoja puolueen kannattajien tietoihin. Kannattajien analysoinnissa hyödynnämme Turun yliopiston taloussosiologian oppiaineen keräämiä väestötason kyselytutkimusaineistoja vuosilta 1999–2014. Viiden vuoden välein kerättävässä kyselyssä vastaajat on eroteltu heille tärkeimmän puolueen perusteella (ks. Koivula & al. 2015).

Puolueiden sosiaalisen median verkostoja tarkastelimme NodeXL-verkostoanalyysiohjelman avulla louhittujen verkostotietojen avulla. Kansanedustajien seuraajia koskeva Twitter-aineisto on kerätty 1.-2.4.2016 välisenä aikana, puolueiden seuraajia koskeva aineisto puolestaan 30.–31.3.2016 välisenä aikana. Kansanedustajien Twitter-seuraamista on tarkasteltu suhteessa muihin kansanedustajiin. Tämän pohjalta on laskettu, kuinka suurta osuutta muiden puolueiden kansanedustajista vihreiden kansanedustajat seuraavat keskimäärin. Verkostoanalyysin käsitteiden mukaisesti kansanedustajien välisten keskimääräisen seuraamisen osuuksien voidaan ajatella kuvaavan puolueiden kansanedustajien välisten verkostojen tiheyttä.

Analysoimme myös vihreiden ja muiden puolueiden yhteisiä seuraajia kunkin puolueen omien Twitter-tilien seuraajien avulla. Tarkastelu kohdennettiin lopulta enintään kolmea eri puoluetta seuraaviin käyttäjiin. Tähän päädyttiin siitä syystä, että esimerkiksi monet poliittiset toimijat, politiikan tutkijat ja toimittajat seuraavat aktiivisesti useita puolueita kannattamatta tosiasiallisesti niitä kaikkia. Lopulta tarkasteluun valikoitui vihreiden osalta 1 942 Twitter-käyttäjää.

¹ Tiedot on saatavilla kirjoittajilta pyydettäessä.

Hyödynnämme tarkastelussa myös Ylen kattavaa vaalikonedataa. Vihreiden kansanedustajien ja ehdokkaiden taustatiedot on kerätty Ylen eduskuntavaalien vaalikoneen vastauksista. Yle julkaisi vaalikoneen vastaukset ja ehdokkaiden taustatiedot vaalikoneeseen vastaamisen päätyttyä maaliskuussa 2015. Ylen vaalikoneessa on mukana yhteensä 1 855 kansanedustajaehdokkaan vastaukset, joista vihreiden vastauksia on 200. Ylen vaalikoneen taustatietoihin on kerätty tiedot muun muassa ehdokkaan iästä, sukupuolesta, koulutuksesta, ammattiasemasta, tuloista ja taloudellisista sidonnaisuuksista. (Yle 2015.)

<V1> Nuorten kaupunkilaisten ja naisten puolue

Vihreitä on yleisesti pidetty nuorten kaupunkilaisten puolueena. Tämä näyttäisi pitävän analyysiemme perusteella paikkansa. Kannattajien sekä kansanedustajien ja viime eduskuntavaalien ehdokkaiden keski-ikä on noin 40 vuotta. Puolueen jäsenten keski-ikä on noin 45 vuotta, mikä on myös tavallista alhaisempi (Borg 2013, 30). Jäsenistä 64 prosenttia asuu ison kaupungin keskustassa, 24 prosenttia pienemmässä kunnassa tai kaupungissa ja 12 prosenttia maaseudulla. Jäsenet asuvat pääosin Etelä-Suomen suuremmissa kaupungeissa, sillä yli 50 prosenttia jäsenistöstä asuu Uudellamaalla, 10 prosenttia Varsinais-Suomessa ja 8 prosenttia Pirkanmaalla. 61 prosenttia on töissä, 7 prosenttia työttömänä, 12,6 prosenttia päätoimisena opiskelijana, 11,2 prosenttia eläkeläisiä ja 8,1 prosenttia on valinnut kohdan jokin muu (esimerkiksi vanhempainvapaa). Jos vertaamme puolueen jäseniä koko väestöön, on vihreissä keskimäärin vähän eläkeläisiä ja kohtalaisen paljon opiskelijoita (Tilastokeskus 2016).²

Puolueen julkinen imago on perustunut vahvasti sukupuolten välisen tasa-arvon ajamiselle. Kuvaavaa on, että Vihreän liiton rekisteröityessä yhdistykseksi vuonna 1987 yksi yhdeksästä perustajajäsenyhdistyksestä oli Vihreät feministit (Sohlstén 2007b, 59). Tästä näkökulmasta on mielenkiintoista tarkastella puolueen sisäistä sukupuolijakaumaa. Kuviossa 1 on esitetty puolueen kannattajien, puoluejäsenten, eduskuntavaaliehdokkaiden ja kansanedustajien sukupuolijakaumat. Näyttäisi siltä, että puolueen kannattajista ja ehdokkaista valtaosa on naisia. Voidaan kuitenkin havaita, että mitä korkeammalle puolueen hierarkiassa mennään, sitä suuremmaksi miesten suhteellinen osuus kasvaa. Vielä eduskuntavaaliehdokkaistakin hivenen suurempi osa on naisia, mutta istuvista kansanedustajista jo hieman yli puolet on miehiä.

² Väestötason osuudet on laskettu Tilastokeskuksen tietojen pohjalta.

Kuvion perusteella ei kuitenkaan voida tehdä liian painavia johtopäätöksiä vihreiden sukupuolittaisesta hierarkkisuuudesta. Naisten osuus vihreiden kansanedustajista on nimittäin pienemmillään juuri vuonna 2015 valitussa eduskunnassa. Vuosien 1999–2003 välillä vihreiden edustajista naisia oli 81,8 prosenttia. Vuosina 2003–2007 naisten osuus oli 78,6 prosenttia, vuosina 2007–2011 osuus oli 66,7 ja vuosina 2011–2015 osuus oli 50 prosenttia.

<Kuvio 1. Naisten ja miesten osuudet puolueen kannattajien, jäsenten, ehdokkaiden ja kansanedustajien keskuudessa (%)>

<V1> Korkea yhteiskunnallinen asema korostuu vihreiden jäsenistössä

Seuraavaksi tarkastelemme vihreiden jäsenten kouluttautumista ja vertaamme sitä sekä kannattajien että kansanedustajien koulutukseen (kuviot 1 ja 2). Kuten kuviosta voidaan havaita, vihreät näyttävät olevan korkeakoulutettujen puolue kaikilla eri tasoilla. Syksyllä 2014 vihreiden kannattajista yli puolet oli korkeakoulutettuja. Tuoreista kansanedustajista ainoastaan yhdellä ei ole korkeakoulutusta. Vihreiden jäsenistö on myös pääsääntöisesti korkeasti koulutettua, sillä 83 prosenttia ilmoitti suorittaneensa vähintään alemman korkeakoulututkinnon.

<Kuvio 2. Puolueen kannattajien, jäsenten, eduskuntavaaliehdokkaiden sekä kansanedustajien koulutusaste (%) >

Sosioekonomista asemaa on pidetty tärkeimpänä yhteiskunnallisen luokka-aseman mittarina. Pääasiassa sosioekonominen asema perustuu vastaajan tulonlähteeseen eli ammattiin. Ammatti kertookin itsessään paljon henkilön koulutustaustasta, tuloista ja mahdollisuuksista vaikuttaa itseään koskeviin päätöksiin (Erola 2010, 22–23.) Tarkastelimme sosioekonomista asemaa Tilastokeskuksen sosioekonominen asema 1989 -luokittelun perusteella. Luokittelusta poiketen emme eritelleet eläkeläisiä, työttömiä tai opiskelijoita omaksi

kategoriakseen, vaan pyysimme vastaajia ilmoittamaan edellisen ammatin, jos he eivät ole tällä hetkellä työelämässä.³

Näyttäisi siltä, että puoluejäsenten yhteiskunnallinen asema on ammattiluokituksen perusteella poikkeuksellisen korkea (kuvio 3). Yli 60 prosenttia puolueen jäsenistä on ylempiä toimihenkilöitä. Sen sijaan vain joka kymmenes on työntekijäasemassa. Erot eivät ole läheskään yhtä suuria tarkasteltaessa puolueen kannattajia, vaan vihreisiin identifioidutaan suhteellisen tasaisesti kaikista palkansaajaryhmistä. Sekä jäsenten että kannattajien perusteella voidaan todeta, että vihreät ovat pääasiassa palkansaajien puolue.

<Kuvio 3. Puolueen jäsenten ja kannattajien ammattiasema (%) >

Suomessa sosiaalinen liikkuvuus on perinteisesti ollut suhteellisen suurta (esim. Härkönen 2010). Kuitenkin yksilön ammatti- ja koulutusasemalla on edelleen tietyin osin yhteys hänen puolisonsa sekä vanhempinsa yhteiskunnalliseen asemaan. Kysyimme vihreiden jäseniltä heidän puolisonsa ja vanhempinsa ammattia sekä koulutusta. Tarkastelumme perusteella voidaan havaita, että vihreiden läheiset ovat koulutuksen perusteella korkealla yhteiskunnallisessa hierarkiassa (kuviot 4 ja 5). Parisuhteessa elävien puolisoista 75 prosenttia on korkeakoulutettuja. Myös puolueen jäsenten vanhemmat ovat keskimääräistä koulutetumpia. Vihreiden läheisten korkea yhteiskunnallinen asema näkyy heidän ammatillisessa asemassaan. Yli 60 prosenttia puolueen jäsenten puolisoista voidaan luokitella ylemmiksi toimihenkilöiksi. Jäsenten vanhempien sosioekonomiset asemat ovat myös poikkeuksellisen korkeita; vähintään alempaan toimihenkilöasemaan kuuluu jäsenten isistä ja äideistä noin 60 prosenttia.

<Kuvio 4. Vihreiden jäsenten puolison, isän ja äidin koulutustasot, (%) >

<Kuvio 5. Vihreiden jäsenten puolison, isän ja äidin ammattiasemat, (%)>

Sosiologisessa keskustelussa on korostunut myös ystävien yhteys yksilön yhteiskunnalliseen asemaan. On esimerkiksi esitetty, että ihmiset ovat mielellään yhteydessä samaan

³ Ammattia on alun perin kysytty avokysymyksenä, jonka jälkeen se luokiteltiin kansainvälisen ISCO-08-luokituksen perusteella pääluokkiin. Oheinen kuvio perustuu tästä luokituksesta tehtyyn karkeampaan luokitteluun.

yhteiskuntaluokkaan kuuluvien kanssa (Wuthnow 2003; vrt. Wing Chan & Goldthorpe 2004). Sen lisäksi aikaisemmassa tutkimuksessa on korostettu ystävien merkitystä poliittisen suuntautumisen muotoutumisessa (Zuckerman 2005). Arvioidaksemme puolueiden jäsenten sosiaalisten verkostojen merkitystä pyysimme heitä kertomaan viiden parhaimman ystävänsä ammatit. Kuviossa 6 on esitetty jäsenten ammattirakenne sekä keskimääräiset osuudet heidän parhaiden ystäviensä ammateista. Suosituin ammattiluokka on selkeästi erityisasiantuntijat, johon kuuluu vihreiden jäsenistöstä sekä heidän ystäväpiiristään noin 60 prosenttia. Kaiken kaikkiaan näyttäisikin siltä, että jäsenten ammatit jakautuvat samalla lailla heidän ystäviensä ammattien kanssa.

<Kuvio 6. Vihreiden jäsenten ja jäsenten ystävien ammatit, %>

Perinteisesti ammattiasema on yhteydessä paitsi koulutukseen myös tuloihin (Erola 2010). Koko Suomen kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen mediaani vuonna 2014 oli 3 033 euroa kuukaudessa, työssäkäyvien kotitalouksien taas 4 259 euroa kuukaudessa (Tilastokeskus 2016). Kaikkien vihreiden jäsenten kotitalouksien nettotulojen mediaani on 3 500 euroa kuukaudessa, työssäkäyvien jäsenten puolestaan 4 000 euroa kuukaudessa. Luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia, mutta ne kertovat päälinjan. Vihreiden jäsenten kotitalouksien mediaanitulo on koko Suomen väestön mediaanituloa korkeampi, mutta kun verrataan työssäkäyviä kotitalouksia, on vihreiden mediaanitulo hieman matalampi. Tämän perusteella vihreiden jäsenten tulotaso ei erityisen merkittävästi poikkea koko väestön vastaavasta.

Lopuksi tarkastelemme vielä jäsenten ja kannattajien subjektiivista arviota heidän yhteiskunnallisesta luokka-asetaan. Kyselymme perusteella vihreiden jäsenistä 1,2 prosenttia arvioi kuuluvansa yläluokkaan, 21 prosenttia ylempään keskiluokkaan, 47,8 prosenttia keskiluokkaan, 13,8 alempaan keskiluokkaan ja 5,6 prosenttia työväenluokkaan. Vertailua kaikkien eri luokkien välillä ei pystytä tekemään koko väestöön, koska kysymyksen vastausvaihtoehdot ovat hivenen erilaiset jäsenkyselyssä ja väestökyselyssä. Sen vuoksi tarkastelemme vain jäsenten ja kannattajien identifioitumista työväenluokkaan.

Vihreät on puolueena yksi harvoista, joka ei ole erikseen julistanut olevansa työväenpuolue. Tunnettuja ovat muun muassa Timo Soinin lausahdus ”työväenpuolue ilman sosialismia” tai

kokoomuksen kampanjointi Sauli Niinistöä ”työväen presidenttinä”. Vihreät ei selvästi halua olla työväenpuolue, eikä se sitä myöskään objektiivisin tai subjektiivisin mittarein ole. Verrattaessa kannattajia vuosien 1991–2014 välillä havaitaan, ettei isoa muutosta ole tapahtunut: noin viidesosa kannattajista sijoittaa itsensä työväenluokkaan. Osuus on pienempi kuin koko väestössä keskimäärin. Jäseniä tarkasteltaessa ero on todella suuri, ja verraten pieni osa jäsenistä kokee edustavansa työväenluokkaa.

<Kuvio 7. Vihreiden kannattajien arvio kuulumisesta työväenluokkaan, % (1991–1995 Zilliacus [2001], Suomi 1999–2014 -aineistot) >

<V1> Vihreiden suhde muihin puolueisiin

Kuviossa 8 on esitetty, minkä puolueen vihreiden jäsenet kokevat läheisimmäksi sekä kuinka paljon vihreiden kansanedustajat ja puolueen Twitter-tilin seuraajat seuraavat myös muiden puolueiden Twitter-tiliä. Läheisyyttä muihin puolueisiin tiedusteltiin vihreiden jäseniltä siten, että vastaajat saivat valita muista eduskuntapuolueista toiseksi läheisimmäksi kokemansa puolueen. Ylivoimaisesti suurin osa koki toiseksi läheisimmäksi puolueeksi vasemmistoliiton. Seuraavaksi läheisimmäksi koettiin SDP ja kolmanneksi RKP. Etäisimmäksi puolueeksi koettiin perussuomalaiset ja toiseksi etäisimmäksi kristillisdemokraatit.

Kansanedustajien Twitter-seuraamista on tarkasteltu suhteessa muihin kansanedustajiin. Tämän pohjalta on laskettu, kuinka suurta osuutta kyseisen puolueen kansanedustajia vihreiden kansanedustajat seuraavat keskimäärin. Prosenttiosuuksia tarkastelemalla voidaan huomata, että vihreiden kansanedustajat seuraavat keskimäärin eniten vasemmistoliiton, toiseksi eniten RKP:n ja kolmanneksi eniten sosialidemokraattien kansanedustajia. Vähiten seurattiin perussuomalaisten kansanedustajia.

Kuten kansanedustajat myös vihreiden Twitter-tilin seuraajat seurasivat eniten vasemmistoliiton Twitter-tiliä. Jäsenten kokemasta puolueläheisyydestä sekä

kansanedustajien Twitter-seuraamisesta poiketen sosiaalidemokraattien seuraaminen oli RKP:n seuraamista yleisempää. Toisin kuin puoluejäseneet ja kansanedustajat, vihreiden Twitter-seuraajat seurasivat myös useammin keskustaa kuin kokoomusta. Myös Twitter-seuraajien yhteydet perussuomalaisiin olivat kaikkein heikoimmat.

Vaikka sosiaalisen median verkostoihin ja Twitteristä louhittuihin aineistoihin on suhtauduttava varovaisuudella, voidaan niiden avulla saada tukea kyselytutkimuksella saatuihin tuloksiin vihreiden puoluejäsenten muita eduskuntapuolueita kohtaan kokemasta läheisyydestä. Kuten kuvio 8 nähdään, puolueen Twitter-seuraajat ja kansanedustajat ovat tekemisissä jäsenten läheisimmiksi kokemien puolueiden ja puolueiden edustajien kanssa myös sosiaalisessa mediassa. Sekä sosiaalisessa mediassa että puolueen jäsenten keskuudessa vasemmistoliitto näyttäytyy ylivoimaisesti läheisimpänä puolueena. Toisesta sijasta kilpailevat SDP ja RKP, neljännessä kokoomus ja keskusta. Etäisimpinä näyttäytyvät arvokonservatiivisina puolueina tunnetut perussuomalaiset ja kristillisdemokraatit.

<Kuvio 8. Muiden puolueiden kansanedustajien seuraaminen Twitterissä, yhteisten seuraajien osuudet muiden puolueiden kanssa Twitterissä sekä vihreiden jäsenten kokema läheisyys muihin puolueisiin.>

<V1> Lopuksi

Olemme tässä analyysissä tarkastelleet Vihreän liiton kannattajien ja erityyppisten jäsenten sosiaalista asemaa sekä suhdetta muihin puolueisiin. Pääpaino on ollut puoluejäsenten analysoinnissa. Vihreiden jäsenkysely on osa laajempaa hanketta, jossa tutkimme kuuden suurimman eduskuntapuolueen jäsenten verkostoja. Kaikkien puolueiden osalta aineisto on vasta valmistunut, ja olemme aloittaneet varsinaiset verkostojen analysoinnit eri puolueiden välillä. Tämän analyysin perusteella voidaan kuitenkin jo esittää, että vihreät muodostavat yhden ison ”kuplan”, jonka suurin yhteinen nimittäjä on korkea sosioekonominen asema.

Vihreät ovat erityisesti nuorten kaupunkilaisten ja korkeasti koulutettujen puolue. Ammattiin perustuvalta luokka-asemaltaan valtaosa vihreistä kuuluu klassisen Robert Eriksonin ja John Goldthorpen (1992) luokittelun perusteella kahteen ylimpään luokkaan. Vihreiden jäsenet myös elävät tiiviisti samankaltaisten ihmisten kanssa, kun tarkastellaan jäsenten vanhempien,

puolisoiden sekä ystäväpiirin yhteiskunnallista asemaa. Tässä mielessä ei ole yllättävää, että vihreät ovat leimautuneet erityisesti korkeakoulutuksen puolestapuhujiksi.

Kyselytutkimuksen ja verkostanalyysin tulokset vahvistavat aiempien tutkimusten tuloksia vihreiden sijoittumisessa suomalaisessa puoluekentässä. Vihreiden jäsenistö leimautuu voimakkaasti lähelle vasemmistoa (Helander 2003). Puolueen jäsenten kokema läheisyys sekä kansanedustajien ja Twitter-seuraajien kokema kiinnostus vasemmistoliittoa kohtaan antaa myös osaltaan viitteitä ”vihervasemmistolaisen kuplan” olemassaolosta. Samalla analyysin tulos vahvistaa myös aiempia käsityksiä vihreiden ja arvokonservatiivisten puolueiden välisestä etäisyydestä (ks. esim. Peifer & al. 2016).

Jäsenet ja kannattajat eroavat hivenen toisistaan ammattiasemaltaan ja koulutustasoltaan. Jäsenet ovat useammin miehiä, keskimäärin korkeammin koulutettuja ja korkeammissa ammattiasemissa. Vastaavia tuloksia on saatu myös joistain aiemmista ulkomaisista tutkimuksista, joissa on vertailtu vihreiden jäseniä ja kannattajia (esim. Voerman & van Schuur 2011). Tutkimuksen tulosten mukaan vaikuttaakin siltä, että jäsenet edustavat sosiodemografiselta profiililtaan voimakkaammin vihreiden intressiryhmää – korkeakoulutettuja, nuoria ja keskituloisia kaupunkilaisia.

Kirjallisuus

Abou-Chadi, Tarik: Niche party success and mainstream party policy shifts – How green and radical right parties differ in their impact. *British Journal of Political Science* 46 (2016): 2, 417–436.

Aylott, Nicholas & Bolin, Niklas: The Swedish Greens: a big step forward – and several steps back. *Environmental Politics* 24 (2015): 2, 337–341.

Bluhdorn, Ingolfur: Reinventing green politics: on the strategic repositioning of the German Green Party. *German Politics* 18 (2009): 1, 36–54.

Borg, Sami: Indikaattorikatsaukset. S. 15–96. Teoksessa Borg, Sami (toim.): *Demokratiaindikaattorit 2013*. Helsinki: Oikeusministeriö, 2013.

Borg, Sami: Puolueet ja edustuksellinen kunnallisdemokratia: tutkimus poliittisesta edustautumisesta ja legitimitetistä. *Julkaisusarja 1/1998*. Kunnallistieteiden laitos. Tampere: Tampereen yliopisto, 1998.

Botetzagias, Iosif & van Schuur, Wijbrandt: Active greens: an analysis of the determinants of green party members’ activism in environmental. *Environment and Behavior* 44 (2012): 4, 509–544.

Carter, Neil: The Greens in the UK general election of 7 May 2015. *Environmental Politics* 24 (2015): 6, 1055–1060.

Dandoy, Régis: The electoral performance of the Belgian Green parties in 2014. *Environmental Politics* 24 (2015): 2, 326–331.

Erikson, Robert & Goldthorpe, John H.: *The Constant Flux. A Study of Class Mobility in Industrial Societies*. Oxford: Clarendon Press, 1992.

Erola, Jani: Luokkarakenne ja luokkiin samaistuminen Suomessa. S. 27–44. Teoksessa Erola, Jani (toim.): *Luokaton Suomi – Yhteiskuntaluokat 2000-luvun Suomessa*. Helsinki: Gaudeamus, 2010.

Forma, Pauli: *Interests, Institutions and the Welfare State: Studies on Public Opinion Towards the Welfare State*. Research report 102. Helsinki: Stakes, 1999.

Gauja, Anika & Jackson, Stewart: Australian Greens party members and supporters: their profiles and activities. *Environmental Politics* 25 (2016): 2, 359–379.

Grönlund, Kimmo & Westinen, Jussi: Puoluevalinta. S. 156–188. Teoksessa Borg, Sami (toim.): *Muutosvaalit 2011*. Helsinki: Oikeusministeriö, 2012.

Helander, Voitto: Vallantavoittelijan muotokuva – Analyysi vuoden 2000 kunnallisvaalien ehdokkaista. *KuntaSuomi 2004 -tutkimuksia nro 40*. Helsinki: Suomen kuntaliitto, 2003.

Härkönen, Juhon: Sosiaalinen periytyvyys ja sosiaalinen liikkuvuus. S. 51–66. Teoksessa Erola, Jani (toim.): *Luokaton Suomi – Yhteiskuntaluokat 2000-luvun Suomessa*. Helsinki: Gaudeamus, 2010.

Jutila, Karina: Yksillä säännöillä, kaksilla korteilla? Empiirinen tutkimus Suomen Keskustan sisäisestä päätöksenteosta. Akateeminen väitöskirja, Tampereen yliopisto. Tampere: Tampere University Press, 2003.

Koivula, Aki & Räsänen, Pekka & Sarpila, Outi: *Suomi 2014 – kulutus ja elämäntapa: Tutkimusseloste ja aineistojen 1999–2014 vertailua*. Turku: University of Turku /Department of Social Research, 2015.

Kosiara-Pedersen, Karina & Little, Conor: Environmental politics in the 2015 Danish general election. *Environmental Politics* 25 (2016): 3, 558–563.

Kölln, A. K., & Polk, J. (2016). Emancipated party members: Examining ideological incongruence within political parties. *Party Politics*, doi: 10.1177/1354068816655566.

Lipset, Seymour Martin & Rokkan, Stein: *Cleavages, Party Systems and Voter Alignments: An Introduction*. S. 1–64 Lipset, Seymour Martin & Rokkan, Stein (toim.): *Party Systems and Voter Alignments*. New York: Free Press, 1967.

Mickelsson, Rauli: Vihreä liitto Suomen puoluekarttapallolla periaateohjelmien näkökulmasta tarkasteltuna. *Politiikka* 46 (2004): 2, 65–79.

- Mickelsson, Rauli: Suomen puolueet – Vapauden ajasta globaaliangstiin. Tampere: Vastapaino, 2007.
- Paastela, Jukka: Finland. *Environmental Politics* 11 (2002): 1, 17–38.
- Peifer, Jared & Khalsa, Simranjit & Howard Ecklund, Elaine: Political conservatism, religion, and environmental consumption in the United States. *Environmental Politics* 25 (2016): 4, 661–689.
- Raunio, Tapio. The Greens and the 2015 elections in Finland: finally ready for a breakthrough? *Environmental Politics* 24 (2015): 5, 830–834.
- Riukulehto, Sulevi: Vihreät puoluekartalla ja puoluejärjestelmän osana. S. 9–25. Teoksessa Remes, Tanja & Sohlstén, Jemina (toim.): *Edellä! Vihreä liitto 20 vuotta*. Helsinki: Vihreä sivistysliitto ry, 2007.
- Sohlstén, Jemina: Liikkeen voima (1979–1987). S. 27–57 Teoksessa Remes, Tanja & Sohlstén, Jemina (toim.): *Edellä! Vihreä liitto 20 vuotta*. Helsinki: Vihreä sivistysliitto ry, 2007a.
- Sohlstén, Jemina: Vihreää valoa puolueelle (1987–1990). S. 59–90. Teoksessa Remes, Tanja & Sohlstén, Jemina (toim.): *Edellä! Vihreä liitto 20 vuotta*. Helsinki: Vihreä sivistysliitto ry, 2007b.
- Tilastokeskus: Tilastokeskuksen PX-Web-tietokannat – 1a Kotitalouden tulot sosioekonomisen aseman mukaan 1987–2014. 2016.
http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__tul__tjt/020_tjt_tau_101.px/table/tableViewLayout2/?rxid=92052af5-7394-4d9a-b836-1c8c2b5f28e4 (luettu 12.5.2016)
- Westinen, Jussi: *Cleavages in Contemporary Finland – A Study on Party-Voter Ties*. Turku: Åbo Akademi University Press, 2015.
- Voerman, Gerrit & van Schuur, Wijbrandt: Dutch political parties and their members. S. 77–93. Teoksessa van Haute, Emilie (toim.): *Party membership in Europe: exploration into the anthills of party politics*. Brussels: Brussels University Press, 2011.
- Wing Chan, Tak, & Goldthorpe John H.: Is There a Status Order in Contemporary British Society? Evidence from the Occupational Structure of Friendship. *European Sociological Review* 20 (2004): 5, 383–401.
- Wuthnow, Robert.: Overcoming Status Distinctions? Religious Involvement, Social Class, Race, and Ethnicity in Friendship Patterns. *Sociology of Religion* 64 (2003): 4, 423–442.
- Yle: Vaalikone 2015. Yleisradio, 2015. <http://vaalikone.yle.fi/eduskuntavaalit2015>. (luettu 10.5.2016)
- Ylä-Anttila, Tuomas: Does your child still vote for the Greens? The Green League and the environment in the Finnish parliamentary elections 2011. *Environmental Politics* 21 (2012):1, 153–158.
- Zilliacus, Kim O.K.: ‘New politics’ in Finland: The greens and the left wing in the 1990s. *West European Politics* 24 (2001): 1, 27–54.

Zuckerman, Alan S.: Returning to the social logic of political behavior. S. 3–20. Teoksessa
Zuckerman, Alan S. (toim.): *The Social Logic of Politics: Personal Networks as Contexts for
Political Behavior*. Philadelphia: Temple University Press, 2005.

Tiivistelmä

Ilkka Koiranen & Arttu Saarinen & Aki Koivula: Vihreiden jäsenet ja kannattajat – tarkastelussa yhteiskunnallinen asema ja suhde muihin puolueisiin

Tässä tutkimuksessa arvioimme vihreiden suhdetta muihin puolueisiin analysoimalla jäsenten ja kannattajien sosiodemografisia profiileja, yhteiskunnallista asemaa, sosiaalisen median verkostoja sekä heidän subjektiivisia arvioitaan muista puolueista. Tarkastelemalla sekä sosiodemografisia profiileja että jäsenten arvioita suhteessa muihin puolueisiin pystymme sijoittamaan vihreät nykyistä tarkemmin poliittisella kentällä. Hyödynnämme analyysissa ainutlaatuista kyselytutkimusaineistoa, joka on kerätty vihreiden jäseniltä keväällä 2016. Vertaamme jäsenkyselyn tuloksia puolueen ehdokkaiden ja kansanedustajien vaalikonevastauksiin, puolueiden sosiaalisen median verkostodataan sekä väestötason mielipidekyselyyn.

Tulosten perusteella vihreät ovat erityisesti nuorten kaupunkilaisten ja korkeasti koulutettujen puolue. Ammattiin perustuvalta luokka-asemaltaan suuri osa vihreistä kuuluu ylimpään luokkaan klassisen EG-luokittelun perusteella. Jäsenet ja kannattajat eroavat hivenen toisistaan ammattiaseman ja koulutustason suhteen. Jäsenet ovat useammin miehiä, keskimäärin korkeammin koulutettuja ja korkeammissa ammattiasemissa. Kyselytutkimuksen ja verkostanalyysin tulokset vahvistavat aiempia tutkimuksia vihreiden sijoittumiseen suomalaisessa puoluekentässä. Vihreiden jäsenistö leimautuu voimakkaasti lähelle vasemmistoa. Vihreiden jäsenten kokema läheisyys vasemmistoliittoa kohtaan antaa myös osaltaan viitteitä vihervasemmistolaisen kuplan olemassaolosta. Samalla analyysin tulos vahvistaa myös jo aiempia käsityksiä vihreiden ja arvokonservatiivisten puolueiden välisestä etäisyydestä.